Devre : X
İçtima : 1

S. SAYISI : 319

Trabzon Mebusu Mustafa Reşit Tarakçıoğlu ve 28 arkadaşının, Karadeniz Teknik Üniversitesi kuruluşu hakkında kanun teklifi ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/85)

Büyük Milet Meclisi Yüksek Reisliğine

Trabzon'da bir Karadeniz Teknik Üniversitesi kurulması hakkındaki kanun teklifimizle esbabı mucibe lâyihası ilişik olarak sunulmuştur.

Gereken muamelenin yapılmasına müsaadelerinizi rica ederiz.

Trabzon	Trabzon	Trabzon		Çoruh
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu	*Mahmut Goloğlu*	*P. Sanaç*		*Zihni Ural*
Gümüşane	Çoruh	Ordu		Rize
Halit Zarbun	*Mecit Bumin*	*Bekir Baykal*		*Hüseyin Agun*
Trabzon	Giresun	Trabzon		Trabzon
Sami Orberk	*Ali Naci Duyduk*	*Halit Ağanoğlu*		*S. Fehmi Kalaycıoğlu*
Giresun	Giresun	Trabzon		Giresun
Hamdi Bozbağ	*Tahsin İnanç*	*Emrullah Nutku*		*Mazhar Şener*
Rize	Gümüşane	Trabzon		Rize
M. Fahri Mete	*S. Özcan San*	*S. Karayavuz*		*Kemal Balta*
Samsun	Samsun	Gümüşane		Giresun
R. Ozan Gümüşoğlu	*Hamdi Tekay*	*H. Tokdemir*		*Doğan Köymen*
Gümüşane	Rize	Erzincan	Gümüşane	Trabzon
İ. Hakkı Baykal	*O. Kavrakoğlu*	*V. Varol*	*E. Ocaklı*	*M. Harunoğlu*

Karadeniz Üniversitesinin kurulmasının mucip sebepleri

1. Karadeniz'in doğu - kuzeyine düşen Çoruh, Rize, Trabzon, Giresun ve Ordu vilâyetleriyle Gümüşane vilâyetinde 2 000 000 a yakın nüfus barınmaktadır. Rus hududu üzerinde veya hududa yakın bulunan bu vilâyetlerdeki insan kalabalığını oldukları yerlerde tutmakta ve nüfus kesafetini çoğaltmakta siyasi ve askerî menfaatlerimiz vardır. Ancak bu vilâyetlerden bilhassa sahil şeridi üzerinde yayılmış bulunan beş tanesinin kuzey tarafları denizle ve güney cihetleri yüksek yaylalarla çevrilmiş olduğu için nüfus, sahile muvazi olan dar bir şerit üzerinde toplanmak mecburiyetinde kalmıştır. Nüfus itibariyle pek mütekâsif bir bölge olan bu havalinin bundan sonra da nüfusu her yıl biraz daha çoğalacaktır. Şimdiye kadar bu nüfusun geçimini kolaylaştırmak için devletçe bir hal şekli bulunamamış ve fakat her vakit bu cihet Devleti meşgul etmektedir. Nüfus arttıkça âtide daha ziyade meşgul ederek halledilmesi zaruri bir iktisadi problem şeklinde kendisini gösterecektir.

Bu altı vilâyet, arazi ve iklim bakımından bir kül halinde yurdun diğer kısımlarından tabiî ve coğrafi sebeplerle apayrı bir manzara arz etmektedir. İçinde bulundukları dar toprak parçalarında ve pek çetin şartlar içinde geçinmeye çabalıyan bu insanların muhitlerinde mevcut tabiî servet kaynaklarını işliyebilecek bilgilerle teçhiz edilmeleri ve böylece işsizlikten ve bilgisizlikten kurtarılmaları hem onların ve hem de memleketin yüksek menfaati icabıdır. Dünyanın diğer yerlerinde ve bilhassa Amerika'da halka ait bu gibi problemlere öncülük yapan müesseseler üniversitelerdir. Şukadarki, bu üniversitenin İstanbul ve Ankara üniversiteleriyle, açılması tasavvur edilen diğer üniversiteler gibi umumi mahiyette ve beynelmilel malûmat vermekle iktifa eden cinsten bir üniversite olmıyacak; bilhassa mahallî imkânları, tabiî servetleri etüd edecek ve halkın hususi ka-

biliyetlerini de ele almak suretiyle şimdiye kadar hiç temas edilip çaresi bulunamamış olan iktisadi meseleleri halletmeye çalışacaktır. Bu suretle uzun senelerden beri bir hal şekline bağlanmasına çalışılan ekonomik durumu daimî surette kendi içinde çalışan ve araştırma yapan bu üniversitenin yardımiyle kendi sînesinden hal şekilleri doğmuş olacaktır.

Sözü geçen bölge halkı, içinde bulundukları pek sıkı geçim durumunu idrak ettikleri için çocuklarını ellerinden gelen en son imkânları kullanarak tedris ve terbiye müesseselerine göndermekten geri kalmamaktadırlar. Hükümet de bilhassa şu son yıllarda bu havalide mektepler açmak suretiyle de gençliğin yetiştirilmesine himmet etmektedir. Meselâ bu bölgeyi teşkil eden altı vilâyette 40 ortaokul, 5 lise, erkek ve kız olarak 22 teknik, 6 meslekî okul ve bu müesseselerde tahsil görmekte olan 14 bin kadar talebe vardır. Ancak, lise ve orta derecede teknik tahsili almış olan bu gençlerin, yüksek tahsil görerek yukarda izah ettiğimiz şekilde, bir meslekte derinleşip ihtısas sahibi olanların sayısı pek azdır. Vatanın diğer evlâtları gibi çalışkan, zeki ve karakteri yüksek olan bu gençlerin İstanbul ve diğer yerlerdeki üniversitelerde yetişmeleri malî külfet bakımından imkânsız olduğu gibi daha yukarda da izahına çalıştığımız mahiyette üniversitemiz mevcut olmadığı için alınacak umumi bilgilerle muhitin servetlerini bulup meydana çıkarmak ve bu servetlerden istifade edip refah seviyesini yükseltmeye mâtuf bilgilerle de elde edilememektedir. Bu bakımdan şu altı vilâyet gençliğini yetiştirecek yepyeni bir karakterde bir üniversitenin bu havalide kurulması hayati bir mesele şeklini almıştır.

2. Karadenizin Doğu Kuzey bölgesi, bir maden bölgesidir. Rus hududundan Samsun'a doğru uzıyan araziye bakır bölgesi olarak bakmak yerinde olur. Zira bölgeyi teşkil eden vilâyetlerin hemen hepsinde bu madenin filizlerine tesadüf edilmektedir. Nitekim, Murgul Bakır Fabrikası, tarihî Harşit maden sahası bu bölgededir. Yine bölgenin hemen her vilâyetinde manganez madeni vardır. Madenlerin bu bolluğu bölge halkının maden işlerine karşı hususi bir istidadını yaratmış olacak ki bu havalide el sanatı olarak baskül, demir kasa, tırpan, makas, çakı ve cins cins bıçaklar yapılmakta ve bunlar başka vilâyet halkı tarafından seve seve alınmaktadır. Hele Rize ve Trabzon'un zarif dokumaları ve gümüş işleri öteden beri mâruftur.

Bugün Zonguldak ve havalisi maden mıntakasını besliyen insanların çoğu bu altı vilâyet halkıdır.

Doğu-kuzey Karadeniz sahillerimizin iptidai tersaneleri öteden beri mâruftur. Bu sahil kıyılarında yapılmakta olan 500 ve hattâ 700 tona kadar ahşap gemiler denizlerimizin her tarafında yük ve yolcu taşımaktadırlar. Türkiye'de balıkçılık sanatı bu havali halkının ellerinde bulunmaktadır. Yine bu vilâyetlerde bir hayli motör tamir atelyeleri vardır. İkinci Dünya Harbinde yedek parça ithal edilemediği için Trabzon'da bulunan bu cinsten biratelyenin yapmış olduğu otomobil silindirleri İstanbul ve Ankara piyasalarında kapışılmıştı.

Doğu Kuzey Karadeniz, bir enerji kaynağıdır. Buralarda sık sık derelere rastlanır. Bunların membalariyle mansıpları kısa ve fakat meyilleri yüksek ve taşıdıkları su miktarları pek ehemmiyetlidir. Araklı kazasında bulunan Karadere üzerinde Bayındırlık Vekâletince yapılmış olan uzun etüdler 36 bin kilovatlık ve Rize'nin İkiz deresinden 15 bin, Trabzon'un Değirmenderesinden 4 bin kilovatlık elektrik enerjisi alınabileceği anlaşılmıştır. Kaldı ki bu takatta daha birçok dereler ve uçar sular vardır.

Doğu Kuzey bölgesi, baştan aşağı bir meyva bölgesidir. Her yıl yüzlerce milyon döviz temin eden bu meyvalar bilhassa dünyanın en nefis tereyağını meydana getiren bol yaylaların hayvanları iptidailik ve bilgisizlik yüzünden kendilerinden beklenen derecede feyizlerini verememektedirler.

Bu ve buna benzer misaller bu havalide kurulacak olan üniversitenin cinsini tâyin etmektedirler. Bu üniversite (Teknik Üniversite) olmalıdır. Teknik Üniversitenin Makina, İnşaiyecilik, Maden, Art - métier, Elektrik fakülteleri muhtaç olduğumuz değerli mühendis ve iş adamlarını yetiştirebilir. Bu sayede bölgenin pek bol olan tabiî servetleri etüd edilir ve işlenir, halkın ekonomik problemleri kendi kendine halledilerek malî ve içtimai seviye yükselmiş olur.

3. Doğu - Kuzey Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon'da kurulmalıdır. Trabzon 1908 yılına kadar Sinob'dan Batum'a kadar uzayan geniş bir bölgenin vilâyet ve kültür merkezliğini yapmıştır. Bugün dahi maarif müesseseleri itibariyle en münasip yer orasıdır. İyi bir limanı vardır. İran'a

muntazam bir şose ile bağlıdır. Diğer vilâyetlere de muntazam şoseleri vardır. Bu sebeplerden ötürü kurulacak olan Üniversite Trabzon'da daha kolay inkişaf eder.

4. Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon'da hazine, hususi muhasebe ve belediyeye ait bol arsalarda kurulabilir. İlk olarak Makine Fakültesi kurulur, bu fakülte zamanla açılacak olan diğer fakülteler için bir nüve vazifesini görür.

5. Karadeniz Teknik Üniversitesinin açılmasını müşkülleştiren iki unsur hatıra gelebilir. Bunlardan birisi bütçe durumu, diğeri talim unsurları meselesidir. Bugün 3 milyar olan ve Demokrat hükümetin almış olduğu malî tedbirler sayesinde pek kısa bir zamanda mutlaka 5 milyarı bulacak olan bütçemizden her yıl 5 milyon tahsisat ayırmak suretiyle bu müesseseyi kurmak, malî takatimizin dışında değildir. Talim anasırı ise memlekette yetişmiş olanlara hariçten celbedilecek olanlar katıldığı takdirde bu müşkül de yenilmiş olur.

Büyük bir vatan parçasının kalkınması ve bütün yurda teknik eleman yetiştirilmesi suretiyle ortaya koyacağı yüksek menfaatler karşısında, iktiham edilecek olan malî külfet ile talim anasırı tedariki hususundaki güçlükler bu milletin ve hassaten daimî bir hamle halinde bulunan bugünkü iktidarın her an altından kalkabileceği hafif zorluklardır.

Bu mucip sebeplerle Karadeniz Teknik Üniversitesi kanun lâyihası teklif edilmiştir.

Maarif Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maarif Encümeni
Esas No. 2/85
Karar No. 11

18 . IV . 1955

Yüksek Reisliğe

Trabzon Mebusu M. Reşit Tarakçıoğlu ve 28 arkadaşının, Karadeniz Teknik Üniversitesi kuruluşu hakkında kanun teklifi, Maarif, Vekili Maarif ve Maliye vekâletleri mümessilleri huzuru ile ve maddeleri bir tâli encümene de tetkik ettirilmek suretiyle Encümenimizce müzakere edildi.

Türkiye'yi en ileri bir medeniyet seviyesine ulaştırmak ve yüksek insan cemiyeti haline getirmek gayesi, her şeyden evvel memlekette ilim ve kültür hareket ve faaliyetlerinin geliştirilmesini zaruri kılmaktadır. Bu hareket ve faaliyetlerin en esaslı kaynağı olan Üniversitelerimizin bilhassa kemiyet bakımından kifayetsizliği aşikârdır. Filhakika milletimizi manen yükselmek ve en geniş refah vasıta ve kaynaklarına sahip kılmak için bugün girişilmiş bulunan fikrî ve iktisadi kalkınma hareketi, her sahada mütehassıs elemana şiddetle ihtiyaç hissettirmekte ve mevcut üniversitelerimiz, bu ihtiyaca cevap vermekten çok uzak bulunmaktadır. Hele bugünkü geniş imar ve inşa faaliyeti, teknik eleman ihtiyacını, resmî ve hususi sektörü müşkülâta düşürecek derecede, büsbütün artırmıştır. Bu sebeple bugün Türkiye'de üniversitelerin ve bilhassa teknik üniversitelerin sayısını artırmak bir zaruret halini almıştır. Her vilâyette bir lise açma dâvasının sona ermek üzere bulunması ve bu liselerden yetişen istidatlara inkişaf imkânının sağlanması ihtiyacı da bu zarureti tabiî hale getirmiştir.

Diğer taraftan memlekette bir fikrî gelişme muvazenesi kurarak topyekûn kalkınmanın sağlanması, vatanın her tarafındaki maddi ve manevi servet ve kaynakların araştırılması, hizmetin vatandaşın ayağına götürülmesi ve memleket nimetleriyle devlet hizmetlerinden bütün vatandaşların müsavi şekilde istifade ettirilmesi lüzumu, bizi bu üniversiteleri vatan sathına yaymaya zorlamaktadır. Bu suretle yurdun her tarafında bir ilim havası ve kültür iklimi yaratmanın büyük millî fayda ve nimetlerine kavuşulmuş olacaktır. Esasen Türkiye'nin arazi genişliği ve nüfus dağınıklığı da üniversitelerin mahdut ve muayyen merkezlerde teksif edilmeyip muhite doğu yayılmalarını icabettirmekte-

dir. Kaldı ki, İstanbul ve Ankara üniversiteleri bugün tedrisat ve umumi faaliyet kalitesini düşürecek bir işba haline gelmiş ve hassaten teknik eleman ihtiyacı bakımından tamamen kifayetsiz durumda bulunmaktadır.

Üniversitelerin kurulmasında malî imkânın ve talim anasırı temininin, üzerinde ehemmiyetle durulacak iki mesele olduğunda asla şüphe yoktur.

Devlet gelirleri üç milyara varan ve gün geçtikçe de hızla artmakta bulunan bir memleketin açacağı birkaç üniversiteye yılda 10 - 15 er milyon lira ayırması fazla malî bir külfet sayılamaz.

Talim anasırı hususunda geniş imkânlara sahip olduğumuz iddia edilemezse de, bir mesele yakın ve zorlayıcı bir ihtiyaç haline getirilmedikçe verim elde edilememektedir. Bu hususta mevcut üniversiteler kaynak vazifesi göreceği gibi hariçten istifade etmek de mümkündür. Esasen Maarif Vekâleti, bu hususta imkânları ölçüsünde fakülte açmak ihtiyarına sahiptir.

Bu mülâhazalarla Karadeniz'de bir Teknik Üniversite açılması yerinde görülmüştür. Zira Karadeniz, nüfusu kesif, arazisi çok dar olan bir mıntakadır. Ehemmiyetli bir hudut bölgesi olan bu mıntakada bu kesif nüfusu tutmak siyasi ve askerî bir zarurettir. Bu itibarla bu mıntaka halkını yerinde beslemek ve terfih etmek mühim bir millî dâva ve iktisadi problemdir. Çok çetin hayat şartları içinde yaşayan bu insanların muhitlerindeki imkân ve tabiî servet kaynaklarını çok ustalıklı randımanlı bir şekilde etüd edip işliyebilecek umumi ve bilhassa teknik bilgilerle teçhiz edilmeleri zaruridir. Bu zaruretin ilcasiyle bu mıntaka halkında okuma arzusu son haddine varmışsa da malî imkân kıtlığı, gençlerinin mıntaka dışında yüksek tahsil görmelerine mâni olmaktadır. Maden, enerji kaynağı ve sair tabiî servetler bakımından zengin olan bu mıntaka halkında mevcut olan fıtrî zekâ ve bilhassa teknik ve sanata karşı olan büyük heves ve kabiliyet, ilimle beslendiği takdirde kısa zamanda memleket için çok büyük değerler yetişeceğine şüphe yoktur.

Diğer taraftan, Karadeniz Üniversitesinden birinci derecede istifade edecek altı vilâyetin orta noktasında bulunması; bu mıntakanın en büyük şehri ve kültür merkezi olması; birçok eğitim, kültür ve sağlık müesseselerine sahip bulunması; civar vilâyetlere ve İran'a şose ile bağlı olup iyi bir limana malik olması ve üniversitenin kurulmasına yarıyacak Hazineye ve hususi muhasebeye ait bol arsaların burada mevcut bulunması dolayısiyle bu teknik üniversitenin Trabzon'da açılması muvafık mütalâa edilmiştir.

Bu suretle encümenimizce esas itibariyle kabul edilen kanun teklifinin maddelerinde aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır:

1. Başlıkta kanunun mahiyetine daha uygun olması dolayısiyle «kuruluş» yerine «kurulma» tabiri kullanılmış ve «Trabzon» kelimesi ilâve edilmiştir.

2. Her ikisi de kuruluşa ait olması hasebiyle 1 ve 4 ncü maddeler birleştirilerek tesisin geerktirdiği muameleler hususunda Maarif Vekiline salâhiyet verilmesi kaydı bu maddeye ilâve edilmiştir.

3. Alelûmum üniversitelerin vazifeleri Üniversiteler Kanununda tesbit edilmiş olduğundan vazifeden bahseden 2 nci madde çıkarılmıştır.

4. İhtiva ettiği hüküm, birinci madde şümulüne ithal edildiğinden üçüncü madde çıkarılmıştır.

5. Tek fakülte ile hükmi şahsiyet iktisabı nâkıs görüldüğünden iki fakültenin açılmış olması şartı beşinci maddeye ilâve edilmiştir.

6. Öğretim heyetinden mâdut olan ve binaenaleyh bu heyet arasında zikrü tadadı zaruri görülen «Öğretim yardımcıları» da 6 ncı maddeye ilâve edilmiştir.

7. Mefhumuna daha uygun olacağı için 7 nci maddedeki «Vilâyete» tâbiri yerine «Hususi Muhasebeye» tâbiri kullanılmıştır.

8. Üniversite muhtariyetini ihlâl etmemek, bir enflâsyon ve ehliyetsizler kapısı açmıyarak tedris elemanlarının akademik kariyerden geçmiş kimseler arasından alınmasını temin etmek ve mevcut olan nizama uymak maksadiyle fakültelerin istiklâli kabul edilmiş; üniversitenin idaresi ve tedris elemanlarının tâyini hususunda mevcut Üniversiteler Kanunu hükümlerine uyulmuş ve diğer hususatta mevcut mevzuat, proğram, nizamname ve talimatnamelerin tatbik edilmesi imkân ve ihtiyarı bahşedilmiştir. Bu sebeple geçici birinci maddede bu yolda gerekli

değişiklikler yapılmış ve geçici ikinci madde çıkarılmıştır.

9. Bu üniversitenin tesisi hazırlıklarında çalışacaklara verilecek ücret, maaşlı ve ücretli devlet memurlarına da teşmil edilmiş bulunduğundan, adaleti sağlamak üzere, geçici 7 nci maddedeki «Maarif Vekâleti mensupları hariç» ibaresi çıkarılmıştır.

8, 9 ve 10 ncu maddelerle geçici 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeler aynen kabul edilerek ekli metin meydana getirilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine sevk edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Maarif Encümeni

Reisi	M. M.	Kâtip		
Trabzon	Rize	Uşak	Ankara	
M. R. Tarakçıoğlu	*A. Morgil*	O. Dengiz	*Â. Temuçin*	
		İmzada bulunamadı		
		Burdur	Çanakkale	
		M. Özbey	*N. Togay*	
		Diyarbakır	Erzincan	
		Söz hakkım mahfuzdur.	*V. Varol*	
		H. Turgut		
		Gümüşane	İstanbul	
		S. Özcan San	*A. Hacopulos*	
		Konya	Konya	
		H. R. Atademir	*S. Sönmez*	
		Sivas	Trabzon	
		B. Örnekol	*H. Ağanoğlu*	
		Trabzon	Zonguldak	
		İzmir teklifine karşı	*E. Sayar*	
		mütalâalarıma göre		
		O. Turan		

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 2/85
Karar No. 120

16 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

Trabzon Mebusu Mustafa Reşit Tarakçıoğlu ve 28 arkadaşının, Karadeniz Teknik Üniversitesi kurulması hakkındaki kanun teklifi, Maarif Encümeni mazbatasiyle birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla, Maarif Vekili Celâl Yardımcı ve Maliye mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Memleketimizdeki umumi kalkınma ihtiyacı ve hareket karşısında ilim, fen ve teknik şubesinde mütahassıs elemanlara mütezait bir ihtiyaç hâsıl olduğu ve bunların bilhassa üniversitelerde yetiştirilmesinin mümkün bulunduğu üniversitelerin diğer taraftan araştırma merkezleri olarak bulundukları memleket ve bölgenin inkişafına, maddi ve mânevi kalkınmasına doğrudan doğruya müessir bulundukları, Türkiye'de halen İstanbul ve Ankara'da mütemerkiz bulunan üç üniversitenin bu umumi ihtiyacı karşılamaya kâfi gelmediği ve adeta işba halinde bulunduğu ve tedrisat kalitesine menfi tesir icra etmeden öğrenci miktarını daha fazla artıramıyacakları, esasen birçok müstait gençlerin sırf iktisadi sebeplerle İstanbul ve Ankara'da tahsillerine devam imkânından mahrum bulundukları, bugün bu sebeplerle üniversitelerimizin tedricen vatan sathına imkân nispetinde yayılmalarının zaruri bulunduğu görüşüne varılmış ve Karadeniz bölgesinin bir teknik üniversiteyi yaşatmak bakımından lüzumlu şartları haiz bulunduğu müşahede edilerek Trabzon'da bir Teknik Üniversite kurulması uygun mütalâa edilmiştir.

Müzakerelerin merkezi sikleti bilhassa öğretim elemanlarının yetiştirilmesi noktası üzerinde toplanmış ve bu mevzuda kaliteden fedakârlık yapılamıyacağı kabul edildikten sonra teklif metninde yeni üniversite öğretim üyelerinin Üniversiteler Kanununa göre akademik kariyere intisabetmiş yüksek ehliyet sahibi zevat arasından intihabedileceği memnuniyetle müşahede edilerek üniversiteler kuruldukça

tedris elemanlarının yetişmesinin de hızlanacağı ve buna ait tedbirlerin tatbik mevkii bulacağı tabiî görülmüştür.

Bu kanun teklifiyle Maarif Vekiline verilen yetkinin bütçe ve kadro imkânları nispetinde tatbik edileceği ve yeni üniversite kurulunun bir hamlede değil, tedricen tahakkuk edeceği, tedrisat kalitesinin daima ön plânda tutulacağı ve zararlı olabilecek acelecilikerden içtinap olunacağı tesbit edildikten sonra teklifin heyeti umumiyesi esas itibariyle yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Maarif Encümenince tadilen kabul edilen teklifin bir maddesi değiştirilmek suretiyle diğer maddeler aynen kabul edilmiştir.

Değiştirilen geçici birinci maddede, «Üniversite hükmi şahsiyet iktisabedilinceye kadar üniversitenin idaresi, tedris elemanlarının tâyini 4936 sayılı Üniversiteler Kanununun 73 ve 74 ncü maddeleri hükümleri dâhilinde yapılır» demekte idi. Üniversiteler Kanunundaki bu hükümle Üniversitelerarası Kurula verilmiş olan salâhiyetin hiçbir üniversiteye bağlı olmıyarak kurulacak müstakil fakülteler hakkında olduğu, dolayısiyle Karadeniz Üniversitesine bağlı olmak üzere kurulacak fakültelere tatbikında bir zaruret mevcut bulunmadığı ve Üniversitelerarası kurulun esasen sık sık toplanamadığı nazara alınarak üçüncü maddede vasıfları tesbit edilmiş olan öğretim üyelerinin doğrudan doğruya Maarif Vekili tarafından tâyini daha uygun mütalâa edilmiş ve madde bu esas dâhilinde değiştirilmiştir.

Diğer maddeleri Maarif Encümeninin değiştirişi veçhile kabul edilen teklif takdimen ve müstacelen görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu M. Muharriri
Rize	Balıkesir	Ordu
İ. Akçal	*H. İmre*	*R. Aksoy*
Kâtip		
Siird		Ağrı
B. Erden		Geçici birinci maddeye muhalifim
		K. Küfrevi
Antalya	Balıkesir	Çankırı
K. Akmanlar	*M. H. Timurtaş*	*T. Uygur*
Çorum	Elâzığ	İzmir
Y. Gürsel	*Ö. F. Sanaç*	*B. Bilgin*
Konya	Niğde	Rize
M. Bağrıaçık	*H. A. Göktürk*	*H. Agun*
Seyhan	Seyhan	Sinob
S. Barı	*N. İ. Tolon*	*N. Sertoğlu*
Sinob	Sivas	Trabzon
S. Somuncuoğlu	*A. Özel*	*S. F. Kalaycıoğlu*
Yozgad	Zonguldak	Zonguldak
D. Akbel	*S. Ataman*	*H. Balık*

TRABZON MEBUSU MUSTAFA REŞİT TARAKÇIOĞLU VE 28 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Karadeniz Teknik Üniversitesi kuruluşu ***hakkında kanun teklifi***

MADDE 1. — Karadeniz Teknik Üniversitesi adiyle Trabzon'da bir üniversite kurulmuştur.

MADDE 2. — Karadeniz Teknik Üniversitesinin vazifeleri, İstanbul Teknik Üniversitesi vazifelerinin aynıdır.

MADDE 3. — Karadeniz Teknik Üniversitesi, fakültelerle bu fakültelere bağlı şube ve enstitülerden teşekkül eder.

MAARİF ENCÜMENİNİN TADİLİ

Karadeniz Teknik Üniversitesi adiyle Trabzon'da bir Üniversite Kurulması hakkında Kanun

MADDE 1. — «Karadeniz Teknik Üniversitesi» adiyle Trabzon'da bir Teknik Üniversite tesis etmek için lüzumlu fakülte, enstitü ve diğer yüksek öğretim ve araştırma müesseselerini kurmak üzere gerekli muameleleri yapmaya Maarif Vekili salâhiyetlidir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Karadeniz Teknik Üniversitesi adiyle Trabzon'da bir üniversite kurulması hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Maarif Encümeninin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif	Mal. E.
MADDE 4. — Karadeniz Teknik Üniversitesi; Makine Fakültesiyle faaliyete geçer. Bu fakülte ile teşkil edilecek diğer fakülte, enstitü, yüksek okul ve kurumları için gerekli muamele ve hazırlıkları yapmaya Maarif Vekili salâhiyetlidir.	
MADDE 5. — Karadeniz Teknik Üniversitesi, Üniversiteler Kanununda musarrah bütün hak ve vecibelerle hükmi şahsiyeti haizdir.	MADDE 2. — Trabzon Teknik Üniversitesi, iki fakültesinin kuruluşunun ikmali ve tedrisata açılmasiyle Üniversiteler Kanununda musarrah bütün hak ve vecibelerle hükmi şahsiyet iktisabeder.
MADDE 6. — Karadeniz Teknik Üniversitesinin öğretim heyeti; ordinaryüs profesör, profesör ve doçentlerden teşekkül eder.	MADDE 3. — Karadeniz Teknik Üniversitesi öğretim heyeti; ordinaryüs profesör, profesör ve doçentlerden; öğretim yardımcıları da öğretim görevlileri, lektörler, mütehassıslar, mütercimler ve asistanlardan teşekkül eder.
MADDE 7. — Maarif Vekâletince Karadeniz Teknik Üniversitesi için belirtilecek devlete ait gayrimenkuller, İcra Vekilleri Heyeti karariyle 4 ncü maddede yazılı kurumların çalışmalarına tahsis olunur. Trabzon Vilâyeti, vilâyete ait ve Trabzon Belediyesi de belediyeye ait gayrimenkullerden madde 4 te yazılı kurumların tesisine veya çalışmalarına elverişli olanları Vilâyet Umumi Meclisi veya Trabzon Şehir Meclisi karariyle Karadeniz Teknik Üniversitesine veya üniversite adına Maarif Vekâletine bedelsiz olarak devre salâhiyetlidirler.	MADDE 4. — Maarif Vekâletince Karadeniz Teknik Üniversitesi için lüzumlu olduğu belirtilecek devlete ait gayrimenkuller, İcra Vekilleri Heyeti karariyle 1 nci maddede yazılı kurumların çalışmalarına tahsis olunur. Trabzon Vilâyeti, hususi muhasebeye ve Trabzon Belediyesi de belediyeye ait gayrimenkullerden 1 nci maddede yazılı kurumların tesisine veya çalışmalarına elverişli olanları, vilâyet umumi meclisi veya şehir meclisi karariyle Karadeniz Teknik Üniversitesine veya üniversite adına Maarif Vekâletine bedelsiz olarak devre salâhiyetlidir.
MADDE 8. — Karadeniz Teknik Üniversitesine yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler vergi, resim ve harclardan muaftır. Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından Karadeniz Teknik Üniversitesine makbuz mukabili yapılacak nakdî bağışlar, yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden ve kurum kazançlarından indirilir.	MADDE 5. — Karadeniz Teknik Üniversitesine yapılacak her türlü bağış ve vasiyetler vergi, resim ve harclardan muaftır. Gelir veya Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından Karadeniz Teknik Üniversitesine makbuz mukabilinde yapılacak nakdî bağışlar, yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden ve kurum ve kazançlarından indirilir.
GEÇİCİ MADDE 1. — Karadeniz Teknik Üniversitesi, bu kanunun 5 nci maddesi gereğince hükmi şahsiyet iktisabedinceye kadar kurulacak her fakülte, Maarif Vekâletine bağlı olarak çalışır. Üniversite senatosuna ait vazifeler Maarif Vekâletince ifa edilir ve senato yetkileri Maarif Vekili tarafından kullanılır. Bu devre zar-	GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun ikinci maddesi gereğince hükmi şahsiyet iktisabedinceye kadar Karadeniz Teknik Üniversitesinin idaresi ve tedris elemanlarının tâyini 4936 sayılı Üniversiteler Kanununun 74 ve 73 ncü maddeleri hükümleri dâhilinde yapılır. Bu üniversitede bu devre zarfında diğer hususat için benzeri fakültelerin mevzuat, program,

B. E.

MADDE 2. — Maarif Encümeninin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Maarif Encümeninin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Maarif Encümeninin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Maarif Encümeninin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun üçüncü maddesi gereğince hükmi şahsiyet iktisabedinceye kadar, Karadeniz Üniversitesi tedris elemanları 4936 sayılı Üniversiteler Kanunundaki derece ve salâhiyeti haiz zevat arasından Maarif Vekilliğince tâyin olunur.

Bu üniversitede bu devre zarfında diğer hususat için benzeri fakültelerin mevzuat, prog-

Teklif	Mal. E.
fında fakültelerin kürsüleri ve tedris programları Maarif Vekâletince tesbit ve öğretim üyeleri Maarif Vekili tarafından tâyin olunur.	nizamname ve talimatnameleri tatbik edilebilir.
GEÇİCİ MADDE 2. — Maarif Vekili, geçici 1 nci maddede yazılı fakülte öğretim üyelerine, Üniversitelerarası Kurulla bilistişare hazırlanacak bir nizamnâmeye tevfikan profesör, doçent ve asistan unvanlarını, Üniversiteler Kanununun bu unvan sahiplerine temin ettiği hak ve tahmil eylediği vecibelerle teffize salâhiyetlidir.	
GEÇİCİ MADDE 3. — Geçici 1 nci maddede yazılı fakültelerin başında o fakültenin profesörleri arasından Maarif Vekâletince tâyin edilen bir dekan bulunur.	GEÇİCİ MADDE 2. — Geçici birinci maddede yazılı fakültelerin başında o fakültenin profesörleri arasında Maarif Vekilince tâyin edilen bir dekan bulunur.
GEÇİCİ MADDE 4. — Kuruluş devresinde fakültelerin bütçeleri, Maarif Vekâleti bütçesinde Karadeniz Teknik Üniversitesine tahsisen açılacak bir fasılda yer alır.	GEÇİCİ MADDE 3. — Kuruluş devresinde fakültelerin bütçeleri Maarif Vekâleti bütçesinde Karadeniz Teknik Üniversitesine tahsisen açılacak ayrı bir fasılda yer alır.
GEÇİCİ MADDE 5. — Karadeniz Teknik Üniversitesinin bilûmum inşaat ve tesisatı için yıllık tahsisat miktarı beş milyon lirayı geçmemek üzere elli milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlere girişmeye Nafıa Vekili ve yirmi beş milyon lirayı geçmemek üzere bono çıkarmaya Maliye Vekili salâhiyetlidir. Bu taahhütlerin gerektirdiği tahsisat her yıl Nafıa bütçesinde hususi bir fasla konur.	GEÇİCİ MADDE 4. — Karadeniz Teknik Üniversitesinin bilûmum inşaat ve tesisatı için yıllık tahsisat miktarı 5 milyon lirayı geçmemek üzere 50 milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlere girişmeye Nafıa Vekili ve faizleriyle birlikte 25 milyon lirayı geçmemek üzere bono çıkarmaya Maliye Vekili salâhiyetlidir. Bu taahhütlerin gerektirdiği tahsisat her yıl Nafıa bütçesinde hususi bir fasla konulur.
GEÇİCİ MADDE 6. — Maarif Vekâleti, Karadeniz Teknik Üniversitesine yardım maksadiyle kurulacak bir derneğe, Karadeniz Teknik Üniversitesi adına yapılacak bağışlar hakkında 8 nci madde hükümleri tatbik olunur.	GEÇİCİ MADDE 5. — Maarif Vekâleti, Karadeniz Teknik Üniversitesi adına her türlü bağış ve vasiyet kabulüne salâhiyetlidir. Maarif Vekâletine veya «Karadeniz Teknik Üniversitesine yardım» maksadiyle kurulacak bir derneğe Karadeniz Teknik Üniversitesi adına yapılacak bağışlar hakkında da 5 nci madde hükümleri tatbik olunur.
GEÇİCİ MADDE 7. — Maarif Vekâleti mensupları hariç, Karadeniz Teknik Üniversitesinin tesis hazırlıklarında çalıştırılacak üniversite mensuplariyle maaşlı veya ücretli devlet memurlarına ve memur olmıyan mütehassıs şahıslara, bu mesailerine karşılık İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek miktarda ücret vermeye Maarif Vekili salâhiyetlidir. Bu ücretler Üniversiteler Kanununa göre öğretim üyelerine verilen tazminata halel getirmez.	GEÇİCİ MADDE 6. — Karadeniz Teknik Üniversitesinin tesisi hazırlıklarında çalıştırılacak üniversite mensuplariyle maaşlı veya ücretli devlet memurlarına ve memur olmıyan mütehassıs şahıslara, bu mesailerine karşılık olarak İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilecek miktarda ücret vermeye Maarif Vekili salâhiyetlidir. Bu ücretler, Üniversiteler Kanununa göre öğretim üyelerine verilen tazminata halel getirmez.

B. E.

ram, nizamname ve talimatnameleri tatbik edilebilir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Maarif Encümeninin ikinci geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Maarif Encümeninin üçüncü geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Maarif Encümeninin dördüncü geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 5. — Maarif Encümeninin beşinci geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Maarif Encümeninin altıncı geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklif	Mal. E.
MADDE 9. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.	MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.
MADDE 10. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.	MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

B. E.

MADDE 6. — Maarif Encümeninin altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Maarif Encümeninin yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.